

AKKREDITERINGS- RAPPORT

Vedtak om betinget akkreditering av fagskoleutdanningen Norsk Pommelier Utdanning

FAGSKULEN VESTLAND NORDNES

2023

NOKUT – Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen – er et statlig forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet.

NOKUT har eget styre og er faglig uavhengig i oppgavene som er definert i universitets- og høyskoleloven. I tillegg utfører vi forvaltningsoppgaver som er delegert fra Kunnskapsdepartementet.

Formålet med NOKUTs virksomhet er å føre tilsyn med kvaliteten i høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning og å stimulere til kvalitetsutvikling som sikrer et høyt internasjonalt nivå i utdanningstilbudene ved institusjonene.

NOKUT skal bidra til at samfunnet har tillit til kvaliteten i norsk høyere utdanning og høyere yrkesfaglig utdanning. Gjennom arbeidet vårt skal NOKUT søke å bistå institusjonene i deres kvalitetsarbeid.

NOKUT bruker sakkyndige i akkrediteringer, tilsyn, evalueringer og prosjekter.

Du kan lese mer om arbeidet vårt på nokut.no

NOKUT er sertifisert som miljøfyrtårn

Institusjon	FAGSKULEN VESTLAND NORDNES
Sakkyndige	Ingrid Marie Aarre, Olga Gjerald, Thomas Digervold og Randi Frellumstad
Dato for vedtak	02.06.2023
NOKUTs saksnummer	22/01797

FAGSKULEN VESTLAND NORDNES
Postboks 1876 Nordnes
5817 BERGEN

Saksbehandler: Nina Dahle Blindheim

Vår ref: 22/01797-10
Vår dato: 17.08.2023
Deres ref:
Deres dato: 30.06.2023

Bekreftelse på at betingelser er oppfylt

Vi viser til vedtak om betinget akkreditering av 1. juni 2023, og til deres oversendelse av dokumentasjon av 30. juni 2023 og 4. august 2023. Vedtaket gjelder fagskoleutdanningen *Norsk Pommelier Utdanning*, 30 studiepoeng, nettbasert med samlinger, ved Fagskulen Vestland. I vedtaket skrev NOKUT at vi akkrediterer utdanningen med vilkår om at dere dokumenterer mindre endringer, for at utdanningen skal være i tråd med kravene til fagskoleutdanning.

Vilkårene var som følger:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt
Faglig ansvarlig
- Dere må angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet.
- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.
- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

NOKUT bekrefter at betingelsene er oppfylt

NOKUT vurderer at vilkårene over er oppfylt og i tråd med fagskoletilsynsforordningen § 2-3 tredje avsnitt. Under finner dere NOKUTs vurdering av punktene dere ble bedt om å dokumentere.

Vilkår 1

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre års relevant yrkeserfaring. NOKUT vurderte at dere måtte angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde som f.eks. mat og drikke, drikkeproduksjon eller plantevitenskap. Dere oppgir at utdanninger som ønolog, gastronom, vinmaker, jord og hagebruk, planteviter og hotelledelse/drift kan være relevante. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 2

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde, "pedagogisk kompetanse" og minst tre års relevant yrkeserfaring. NOKUT vurderte at dere måtte utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde (mat/drikke, plantevitenskap med mer), og pedagogisk kompetanse (praktisk pedagogisk utdanning eller praktisk pedagogikk for fagskole). Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 3

I søknaden skrev dere at faglærere skal ha utdanning innen fagområder som er aktuelle for emnet det skal undervises i, gjerne på bachelornivå. Dere oppga at dere også kan godkjenne utdanning på fagskolenivå og minst fem års relevant yrkeserfaring. Under kompetansebehov til de enkelte emnene stilte dere krav til bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre år relevant yrkeserfaring for alle tre emnene. NOKUT vurderte at dere måtte spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at faglærere skal ha utdanning innen fagområdet som er aktuelle for emnet det skal undervises i, på bachelornivå, alternativt fagskoleutdanning og relevant erfaring. Som eksempler på utdanninger som er relevante nevner dere pommelier, sommelier, gastronom, matfag, agronom/gartner, vinmaker, ønolog og hotelledelse/-drift.

Under kompetansebehov til de enkelte emnene har dere stilt krav om bachelornivå eller fagskole (med minst fem år relevant yrkeserfaring) innen relevant fagområde (mat og drikke, drikkeproduksjon, plantevitenskap) for emnet *Pomologi og produksjon* og bachelornivå eller fagskole (med minst fem år relevant yrkeserfaring) innen relevant fagområde (mat/drikke, sommelier, pommelier eller lignende) for emnene *Pommelieren 1* og *Pommelieren 2*. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 4

NOKUT vurderte at dere måtte må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger, siden dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet skriver dere at nettpedagogisk kompetanse er et kompetansebehov som gjelder på tvers av emnene. Dere skriver at det er ønskelig at faglig ansvarlig har nettpedagogisk kompetanse. Nettpedagogisk erfaring er et tilleggskrav for utdanningsfaglig ansvarlig. For faglærere skriver dere at det er ønskelig med nettpedagogisk kompetanse. Siden dere stiller krav til nettpedagogisk erfaring for utdanningsfaglig ansvarlig, sikrer dere at det er noen i fagmiljøet med slik kompetanse. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Vilkår 5

I søknaden skrev dere at dere stiller krav om minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere skrev ikke hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert (for eksempel ikke eldre enn tre eller fem år). NOKUT vurderte at hva som regnes som oppdatert yrkeserfaring vil variere ut fra det aktuelle yrkesfeltet, men at dere må angi hva som gjelder for denne konkrete utdanningen. NOKUT vurderte at dere også måtte beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

I den nye kravspesifikasjonen til fagmiljøet av 3. august 2023 skriver dere, under krav til de enkelte stillingene, at dere stiller krav om minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere stiller krav til at faglig ansvarlig skal ha minst tre års relevant yrkeserfaring fra de fem siste årene. Dere stiller krav til at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha minst tre års relevant yrkeserfaring fra en utdanningsinstitusjon, og at faglærere skal ha minst tre års relevant yrkeserfaring, som ikke bør være eldre enn fem år. Som eksempler på relevant yrkeserfaring oppgir dere undervisning fra matfag, lærere på vin- og siderfag, arbeid på sider/vingård, fruktbonde/siderprodusent og restaurant eller bar. Vi vurderer at vilkåret med dette er oppfylt.

Med hilsen

Kari Zakariassen
akkrediteringsansvarlig

Nina Dahle Blindheim
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: DBH Fagskolestatistikk
Det kongelige kunnskapsdepartement
Statens lånekasse for utdanning
Statistisk sentralbyrå Seksjon for utdanningsstatistikk
EILERT ÅRSETH
ANDRID SOLAAS INNSET

Vedlegg: Vedtak om betinget akkreditering av Norsk Pommelier Utdanning

Hva søknaden gjelder

FAGSKULEN VESTLAND NORDNES (organisasjonsnummer 974557525) søkte NOKUT 10.02.2022 om akkreditering av *Norsk Pommelier Utdanning* som fagskoleutdanning.

Utdanningen er på 30 studiepoeng.

Søknaden gjelder for utdanningssted Hjeltnes, Ulvik i Hardanger.

Innhold

1 Vedtak	5
1.1 Dere kan klage på vedtaket	6
2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning	8
2.1 Utdanningens navn.....	8
2.2 Utdanningens faginnhold og struktur.....	9
2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet.....	10
2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå	12
2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler	15
2.6 Opptakskrav.....	16
2.7 Politiattest	18
2.8 Skikkethetsvurdering	18
2.9 Fagmiljø	19
2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt	19
2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt.....	22
2.10 Sensorer og praksisveiledere.....	25
2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse	25
2.10.2 Sensorenes kompetanse.....	26
Vedlegg: Sakkyndige.....	29

1 Vedtak

De faglige kravene for akkreditering av *Norsk Pommelier Utdanning*, 30 studiepoeng, nettbasert med samlinger, ved FAGSKULEN VESTLAND NORDNES, er delvis oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor utdanningen med vilkår om at dere retter opp i manglene som er påpekt i rapporten.

Dere må sende dokumentasjon til NOKUT på at dere har oppfylt følgende krav:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt

Faglig ansvarlig

-Dere må angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet
- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.
- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt

Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de følgende kompetansebeskrivelsene:

- Kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet (kunnskap)
- Kandidaten kan oppdaterte sin yrkesfaglige kunnskap (kunnskap)
- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling (ferdigheter)

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt

- Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med nettpedagogisk kompetanse

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-5

Dere må sørge for at sensorene har nødvendig kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Utdanningen kan ikke starte opp før dere har sendt den nødvendige dokumentasjonen og deretter har mottatt tilbakemelding fra NOKUT på at vilkårene er oppfylt. Fristen for å sende dokumentasjonen er senest tre år etter vedtaksdatoen.

NOKUT akkrediterer alle fagskoleutdanninger, med unntak av fagskoleutdanninger innen akkrediterte fagområder, jf. lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) § 5 og forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleforskriften) §§ 47 og 48.

Vedtaket gjelder utdanningen som er beskrevet i søknaden NOKUT mottok 10.02.2022.

Vedtaket gjelder for utdanningssted Hjeltnes, Ulvik i Hardanger.

1.1 Dere kan klage på vedtaket

Dere kan klage på dette enkeltvedtaket til oss. Klagefristen er tre uker etter at dere har mottatt vedtaket. Klagen skal nevne vedtaket dere klager på, og de endringene dere ønsker i vedtaket. Dere bør også begrunne klagen.

Dere kan ikke klage på vurderinger vi har gjort av det faglige innholdet i utdanningstilbudet. Det dere kan klage på er

- saksbehandlingsfeil, altså at NOKUT ikke har gjennomført saksbehandlingsprosessen på lovlig måte
- rettsanvendelsesfeil, altså at NOKUT har brukt feil del av regelverket, eller brukt regelverket feil
- feil faktum, altså at NOKUT har lagt til grunn feil faktagrunnlag for vår vurdering
- maktmisbruk
- urettmessig forskjellsbehandling

Dersom vi opprettholder vedtaket på tross av klagen, videresender vi klagen til klagenemnda for vedtak fattet av NOKUT. Klagenemnda fatter endelig vedtak. Dere har rett til innsyn i dokumentene i saken.

Reglene om klage framgår av forvaltningsloven:

- Klagerett på enkeltvedtak - § 28
- Klagefrist - § 29
- Innholdet i klagen og hvem det skal rettes til - § 32
- Klageinstans - §§ 32 og 33
- Klageinstansens vedtak er endelig - § 28
- Retten til innsyn i dokumentene i saken - § 18

Forholdet mellom NOKUTs vedtak og forvaltningsloven, og at dere ikke kan klage på faglige vurderinger, går fram av fagskoleforskriften § 55.

Se også informasjon om NOKUTs klagenemnd i studiekvalitetsforskriften kapittel 7.

Dere må starte opp utdanningen innen tre år

Akkrediteringen er gyldig fra vedtaksdatoen. Dere må starte opp utdanningen innen tre år fra vedtaksdatoen. Dersom dere ikke har startet opp utdanningen innen tre år, vil akkrediteringen falle bort, jf. fagskoleforskriften § 52.

Dere må melde fra om noen type endringer i den akkrediterte utdanningen

Fagskoletilsynsforskriften § 5-1 lister opp endringer som er meldepliktige. Dersom dere vil gjøre meldepliktige endringer i den akkrediterte utdanningen, må dere melde fra til NOKUT før dere gjennomfører endringen. NOKUT vurderer om endringene gjør det nødvendig å søke om ny akkreditering.

Dere kan velge om dere vil tilby utdanningen på heltid eller deltid

Dersom utdanningen er akkreditert som heltidsutdanning, kan dere også tilby den som deltidsutdanning uten å melde fra til NOKUT. På samme måte kan dere tilby en akkreditert deltidsutdanning som heltidsutdanning. Begge disse endringene forutsetter at dere følger samme utdanningsform, og at utdanningen ellers er i samsvar med akkrediteringen og kravene til fagskoleutdanning.

Dere må rapportere til Statistisk sentralbyrå og DBH Fagskolestatistikk

Statistisk sentralbyrå (SSB) vil tildele denne utdanningen en NUS-kode. Dere skal bruke koden når dere rapporterer om utdanningen til SSB og til DBH Fagskolestatistikk.

2 Gjennomgang av kravene for fagskoleutdanning

I gjennomgangen av kravene fører vi først opp kravet som dokumentasjonen er vurdert opp mot under hver overskrift, og deretter NOKUTs vurdering.

2.1 Utdanningens navn

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav a

"Utdanningen skal ha et dekkende navn."

Kravet er at utdanningen skal ha et "dekkende navn". Ordlyden i "dekkende navn" tilsier at navnet skal signalisere hvilken kompetanse studentene har etter å ha gjennomført utdanningen, og at navnet ikke kan være så overordnet at det ikke er tydelig hva som ligger i utdanningen. Utdanningens navn må gi mening for potensielle studenter, arbeidsgivere og samfunnet ellers. Navnet skal imidlertid ikke i seg selv si noe om utdanningens nivå eller lengde, og skal dermed ikke inneholde ordet "fagskoleutdanning" eller henvise til antall studiepoeng utdanningen er på. Kravet til utdanningens navn må ses i sammenheng med og speile utdanningens læringsutbytte. Utdanningens navn må være så presist at det ikke forveksles med andre utdanninger som har et annet nivå eller læringsutbytte. Det betyr at navnet må skille seg fra navn på eksisterende utdanninger som ligger på et annet nivå i NKR, og navn på andre fagskoleutdanninger som er vesentlig lengre eller kortere.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen hadde på søknadstidspunktet navnet "Pommelier". I e-post av 28. desember 2022 opplyste dere om at dere har valgt å endre navnet til "Norsk Pommelier Utdanning", fordi dere ønsker å synliggjøre at utdanningen har fokus på norsk sider, som skiller seg fra sider i andre land. Dere skriver at norsk sider trenger profesjonelle kelnere og selgere som kan siderens språk og karakteristikk, på lik linje med vinkelnerne (sommelierers) kunnskap om vin.

Dere opplyser om at pommelierer i første rekke skal arbeide med servering og salg av sider. Pommelierene trenger grunnleggende kunnskap om produksjonen for å imøtekomme gjesten, bedømme kvalitet, produksjonsfeil og lignende. Pommelierer vil få spesialkompetanse om sensorikk, stilarter, kvalitetskriterier, bedømming og sider i kombinasjon med mat. Sider og siderproduksjon har blitt en viktig næring i turistdestinasjoner på Vestlandet, og sider brer om seg på utsalgssteder for alkohol og i hotell-, restaurant- og kafénæringen.

Vurdering

Vi vurderer at navnet "Norsk Pommelier Utdanning" reflekterer utdanningens læringsutbytte og innhold, slik det kommer frem av emneoppbyggingen.

Anbefaling

Vi anbefaler at dere vurderer å bytte til et navn som ikke har ordet "utdanning" i navnet. Vi anbefaler at dere vurderer å bruke navnet dere opprinnelig søkte om, "Pommelier", eventuelt "Pommelier - siderkelner" eller lignende. Navnet "Norsk Pommelier Utdanning" har likhetstrekk med "Norsk Sommelier Utdannelse", som er et kurs som tilbys uten studiepoeng.

2.2 Utdanningens faginnhold og struktur

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 tredje avsnitt bokstav b

"Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet."

Utdanningen skal ha et faginnhold og en struktur som er "egnet" til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. En alminnelig språklig forståelse av "egnet" tilsier at utdanningen skal ha et innhold og må være organisert på en måte som gjør det mulig for studentene å oppnå utdanningens læringsutbytte. De fleste utdanninger er delt opp i emner. Emnene skal til sammen bidra til at det overordnede læringsutbyttet oppnås. Hvert emnes innhold og omfang, og sammenhengen mellom emnene, må være fastsatt i studieplanen. For at kravet skal være oppfylt må faginnholdet verken være for snevert eller omfattende til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Videre kreves det at rekkefølgen og sammenhengen mellom emner og temaer er logisk, og støtter opp under den læringsprosessen studentene skal gjennomgå.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Vi viser til det som fremgår av vedlegget "skjemafaginnholdogstruktur.pdf". Utdanningen er delt opp i tre emner:

- Pomologi og produksjon (10 studiepoeng)
- Pommelieren 1 (10 studiepoeng)
- Pommelieren 2 (10 studiepoeng)

Dere har søkt om å tilby utdanningen som nettbasert med samlinger. Dere skriver i søknaden at samlingene blant annet omfatter besøk i frukthager, praktiske øvelser i sensorikk og besøk hos siderprodusenter. Dere skriver videre at praktisk undervisning blir kombinert med teoretisk nettundervisning, samt oppgaver mellom samlinger.

Vurdering

Vår vurdering er at innholdet dekker temaer som er relevante for pommelierer. Inndelingen i tematiske områder er logisk bygget opp. Vi vurderer at innholdet er egnet til å oppnå læringsutbyttet.

Samlet viser dette at kravet er oppfylt.

2.3 Samarbeid med aktører i yrkesfeltet

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt

"Fagskolen skal samarbeide med aktører i arbeidslivet for å sikre at utdanningens læringsutbytte er relevant for ett eller flere yrkesfelt."

Ordlyden i kravet viser til at utdanningen skal være yrkesrettet, og stiller krav til formålet med samarbeidet mellom fagskolen og aktører i arbeidslivet. Kravet må tolkes i lys av fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning, som sier at fagskoleutdanning skal gi kompetanse som kan tas i bruk for å løse oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Også i forarbeidene til fagskoleloven er det gitt uttrykk for at fagskoleutdanninger skal svare til behov i arbeidsmarkedet.

Fagskoleutdanning skal dermed være en avsluttet og selvstendig utdanning med opplæring i spesifikke ferdigheter, som skal kunne tas i bruk for å løse konkrete oppgaver i arbeidslivet uten ytterligere opplæringstiltak. Samarbeidspartnerne må være relevante for å kunne sikre at utdanningen kan tas i bruk i arbeidslivet. Fagskolen må i søknaden vise at de har planer om regelmessig og systematisk samarbeid med arbeidslivet. Det sentrale er at samarbeidet bidrar til at utdanningen er relevant for minst ett yrkesfelt. Det er ikke tilstrekkelig at enkeltpersoner i fagmiljøet har uformell kontakt med representanter for yrkesfeltet. Samarbeidet med arbeidslivet bør handle om utvikling, gjennomføring og evaluering av utdanningen.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er oppfylt.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere oppgir at dere samarbeider med næringen i regionen gjennom en prosjektgruppe.

Prosjektgruppen består av:

- Hardanger siderprodusentlag
- Norsk landbruksrådgivning Vest
- Vestland bondelag
- HANEN (en landsdekkende næringsorganisasjon for virksomheter innen bygdeturisme, gardsmat og innlandsfiske)
- Kursholder i siderproduksjon og tidligere forsker hos NIBIO
- Fruktlagerinspektør ved Grøntprodusentenes samarbeidsråd
- Fagskolen Vestland

Dere oppgir videre at utdanningen har vært oppe i fagrådet for Lokal matkultur, hvor Matarena, Bergen kommune og næringsavdelingen i Vestland fylkeskommune er representert.

I deres beskrivelse av planene om framtidig samarbeid om utdanningen skriver dere at dere skal samarbeide om markedsføring av utdanningen og om lærere til gjennomføring av utdanningen. Dere har ikke konkret oppgitt hvem dere skal samarbeide med knyttet til dette, men vi legger til grunn at dette er aktørene nevnt over. Dere skriver videre at det via Hardanger siderprodusentlag er initiert et

forskningsprosjekt som NIBIO Lofthus jobber med; Sider, smaken av Hardanger. Dere skriver at det her vil komme frem kompetanse og kunnskap som er viktig å integrere i utdanningen. Videre skriver dere at bedriftsbesøk og innleide gjesteforelesere også er viktige samarbeidspunkter.

Vurdering

Dere har beskrevet et konkret samarbeid med yrkesfeltet om utviklingen av studiet, med et relevant og tilstrekkelig bredt utvalg av aktører fra siderbransjen. Dere har videre beskrevet konkrete planer for samarbeidet fremover.

Samlet sett vurderer vi derfor at kravet er oppfylt.

Anbefaling

Vi vurderer at minstekravet er oppfylt, men vi anbefaler at dere styrker samarbeidet med bransjen. Vi anbefaler at dere synliggjør hvordan samarbeidsaktørene kan bidra til evaluering og innspill underveis i utdanningen. Vi anbefaler videre at dere vurderer å styrke samarbeidet med aktører også utenfor vestlandsregionen, da sider produseres også andre steder i landet.

2.4 Overordnet læringsutbyttebeskrivelse, omfang, og nivå

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleloven § 5 andre avsnitt tredje setning

"Akkreditert fagskoleutdanning skal være i samsvar med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk."

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt

"Utdanningens læringsutbytte skal være utformet i tråd med Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), og kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket."

Fra fagskoleloven § 4a første avsnitt første setning

"Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid."

Bestemmelsene om læringsutbytte stiller krav til hvordan læringsutbyttet skal beskrives, og på hvilket nivå kvalifikasjonene skal være. En læringsutbyttebeskrivelse skal beskrive hva en person vet, kan og er i stand til å gjøre som resultat av læringsprosessen som skjer gjennom utdanningen, jf. forskrift om NKR og EQF (Det europeiske rammeverket for kvalifikasjoner) § 2 bokstav c. Utdanningens læringsutbytte er styrende for mange andre sider av utdanningen. Det må være

samsvar mellom det overordnede læringsutbyttet og utdanningens navn, omfang, nivå i NKR, faginnhold og struktur, opptakskrav og fagmiljø. Læringsutbyttet skal være på nivå 5 i NKR, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt første setning. Det må derfor vurderes om læringsutbyttebeskrivelsen(e) er i tråd med NKR nivå 5.1 eller 5.2. Søkeren må i søknaden oppgi hvilket nivå i NKR utdanningen ligger på. For utdanninger på 90 studiepoeng, eller utdanninger som bygger videre på andre fagskoleutdanninger uavhengig av omfang, skal søkeren oppgi det nivået som stemmer best overens med utdanningens læringsutbytte. Kravet om utdanningens læringsutbytte, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt, henger tett sammen med kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-1 første avsnitt om samarbeid med yrkesfeltet, og fagskolelovens krav om at utdanningen må gi en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, jf. fagskoleloven § 4 første avsnitt andre setning. Det må derfor vurderes om kvalifikasjonen er tilstrekkelig for å utøve yrket, om utdanningen gir en kompetanse som kan tas i bruk i arbeidslivet uten ytterligere opplæring, og om læringsutbyttet er relevant for yrkesfeltet. Læringsutbyttebeskrivelsen må være så fagspesifikk at den gir mening som en overordnet beskrivelse av kompetansen, og den kan ikke ligge for tett på de generelle formuleringene i NKR. Det må også være mulig å vurdere om læringsutbyttet er oppnådd. Hvis fagskolen benytter karakterer som vurderingsuttrykk, må det være mulig å sette karakterer på studentene som speiler hvor godt de mestrer læringsutbyttet. Det må til slutt vurderes om studentene kan oppnå læringsutbyttet med grunnlag i startkompetansen de kommer inn med (utdanningens opptakskrav). Alle studenter som har fullført og bestått utdanningen, skal minimum ha oppnådd utdanningens overordnede læringsutbytte. Fagskoleutdanning skal ha et innhold og omfang som tilsvarer inntil to års utdanning på fulltid, jf. fagskoleloven § 4 a første avsnitt første setning.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet om at læringsutbyttet skal være i samsvar med NKR er ikke oppfylt.
- Kravet om at kvalifikasjonen skal være tilstrekkelig for å utøve yrket er oppfylt.
- Kravet om utdanningens omfang er oppfylt.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-1 andre avsnitt
Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de følgende kompetansebeskrivelsene:
 - Kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet (kunnskap)
 - Kandidaten kan oppdaterte sin yrkesfaglige kunnskap (kunnskap)
 - Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling (ferdigheter)

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Utdanningen har ifølge søknaden et omfang på 30 studiepoeng, og ligger på nivå 5.1 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR).

I ettersendt dokumentasjon av 28. desember 2022 oppgir dere det overordnede læringsutbyttet for utdanningen. Læringsutbyttebeskrivelsene er delt inn i kunnskap (åtte kulepunkter), ferdigheter (seks kulepunkter), og generell kompetanse (fem kulepunkter):

Kunnskap

Studenten:

- har kunnskap om definisjonar og klassifisering av sider, både nasjonalt og internasjonalt
- har kunnskap om siderens vokabular og korleis dette skal brukast beskrivande og bedømmande
- har inngående sensorisk kunnskap
- har kunnskap om siderens prosess frå råvare til ferdig produkt
- har innsikt i definisjonar og klassifiseringssystem av vin, øl og brennevin
- har kunnskap om alkoholfrie alternativ
- har innsikt i alkohollovgeving, importlovgeving og produksjonslovgeving
- har innsikt i relevant økonomistyring

Ferdigheter

Studenten:

- kan gjere greie for sensorisk kvalitet i ein sider
- kan gjere greie for klassifiseringar av sider og uttrykke seg profesjonelt og relevant om siderens eigenskapar knytt til dette
- kan reflektere rundt produksjonsprosessar og sette desse i samanheng med kvaliteten på sluttprodukt
- kan nytta fagleg kunnskap i gjeste- og salsrelasjonar
- kan ved hjelp av sensorisk kunnskap, parre sider eller fruktdrikkar med mat
- kan planlegge innkjøp av sider og laga eit drikkekart

Generell kompetanse

Studenten:

- har forståing for korleis den norske siderens kvalitet og eigenart står i et internasjonalt perspektiv

- forstår pommelierens rolle i ei måltidsoppleving
- kan dømme ein sider og grunnlegge dette fagleg
- kan reflektera rundt etiske dilemma knytt til alkoholproduksjon og -servering
- har forståing for og kan formidle siderens historikk, samfunnsbetydning og verdiskapning.

Vurdering

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene er i tråd med kvalifikasjonene i NKR på nivå 5.1, bortsett fra på tre punkter. Vi vurderer at de følgende generelle kompetansebeskrivelsene i NKR på nivå 5.1 ikke er dekket:

- Kandidaten har bransjekunnskap og kjennskap til yrkesfeltet (kunnskap)
- Kandidaten kan oppdaterte sin yrkesfaglige kunnskap (kunnskap)
- Kandidaten kan finne informasjon og fagstoff som er relevant for en yrkesfaglig problemstilling (ferdigheter)

Dere må sørge for at læringsutbyttebeskrivelsene dekker de ovennevnte kompetansebeskrivelsene.

Vår vurdering er at læringsutbyttebeskrivelsene for øvrig gir en tilfredsstillende beskrivelse av kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse. Dere har tilpasset læringsutbyttebeskrivelsene til den konkrete utdanningen dere ønsker å tilby. Kvalifikasjonene er tilstrekkelige for å utøve yrket. Vi vurderer også at utdanningens omfang på 30 studiepoeng er nok til at studentene skal kunne nå læringsutbyttebeskrivelsene i utdanningen.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

2.5 Internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 47 fjerde avsnitt

"NOKUT skal påse at fagskoleutdanningen er i tråd med de internasjonale standarder, konvensjoner og avtaler som Norge er forpliktet til å følge."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.6 Opptakskrav

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 7 første avsnitt, fjerde avsnitt første setning og femte avsnitt første setning

"Kvalifisering for opptak (1) Opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse [...], eller tilsvarende realkompetanse. (4) Styret selv kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen. (5) Styret selv kan i tillegg stille opptakskrav om fullført og bestått fagskoleutdanning til fagskoleutdanninger."

Bestemmelsen stiller krav til hvilke opptakskrav fagskolen kan stille for utdanninger. Fagskoleopptak er regulert i fagskoleloven § 16. Fagskoleforskriften § 7 presiserer fagskolelovens kvalifiseringskrav. Det er presisert i bestemmelsens første avsnitt at opptak til fagskoleutdanning krever enten relevant fag- eller svennebrev, treårig yrkesfaglig opplæring eller generell studiekompetanse, eller tilsvarende realkompetanse. Innenfor disse rammene er det fagskolen selv som bestemmer hvilke opptaksgrunnlag som gjelder for de utdanningene den tilbyr. Dette skal vedtas i forskrift, jf. fagskoleloven § 16 fjerde avsnitt, og skal også stå i studieplanen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-1 femte avsnitt. I studieplanen er opptakskravet gjerne presisert mer i detalj enn i forskriften. Opptakskravet må oppgi hva som er det generelle opptakskravet til studiet, det vil si for eksempel å oppgi de aktuelle fagbrevene som gir opptak. Videre må opptakskravet ses i sammenheng med utdanningens overordnede læringsutbyttebeskrivelser, innhold og omfang. Det må vurderes om det er realistisk at studentene kan nå det overordnede læringsutbyttet innenfor det oppgitte omfanget (studiepoeng) for utdanningen med opptakskravet som er gitt. Opptakskravet skal også inneholde bestemmelser om realkompetansevurdering i tråd med fagskoleloven § 16 og fagskoleforskriften § 7. Realkompetanse er definert i fagskoleforskriften § 2 bokstav b som "dokumentert kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse tilegnet uavhengig av læringsarena, gjennom formell, ikke-formell og uformell læring". Opptak på grunnlag av realkompetanse forutsetter en tilsvarende kompetanse som det generelle opptakskravet til utdanningen. I utgangspunktet er det kun søkere som er 23 år eller eldre i opptaksåret som kan tas opp på grunnlag av realkompetanse, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt første setning. Det kan imidlertid gis unntak fra alderskravet for kunstfaglige skoleutdanninger, jf. fagskoleforskriften § 8, jf. fagskoleloven § 16 andre avsnitt. Fagskolens styre kan stille spesielle opptakskrav som er relevante for fagskoleutdanningen, jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt. Det spesielle opptakskravet må være "relevant" for den konkrete utdanningen. Med spesielle opptakskrav menes "krav om bestemte fag, fagbrev, svennebrev, karakterer, poeng, opptaksprøver, arbeidserfaringer, autorisasjoner, sertifiseringer eller

andre yrkesgodkjenninger", jf. fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt andre setning. Listen er uttømmende, og fagskolen har ikke har anledning til å stille andre spesielle opptakskrav enn de som er listet opp. Dersom fagskolen har satt spesielle opptakskrav for utdanningen, må det komme tydelig frem hva som kreves av søkerne. Dersom en utdanning har opptaksprøve som spesielt opptakskrav, må fagskolen fastsette hvor stor vekt opptaksprøven skal tillegges, jf. fagskoleforskriften § 18. I henhold til fagskoleforskriften § 7 tredje avsnitt kan realkompetansevurdering ikke foretas for opptak til fagskoleutdanninger der fagskolen har stilt som spesielt opptakskrav at studenten har yrkesgodkjenning, autorisasjon eller sertifisering etter annen lovgivning med grunnlag i fagskoleforskriften § 7 fjerde avsnitt.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Formelle opptakskrav er i tråd med regelverket.
- Beskrivelse av realkompetansevurdering er i tråd med regelverket.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Dere har oppgitt følgende opptakskrav:

- Fagbrev:
 - Innen utdanningsprogrammet restaurant- og matfag:
 - Alle fagbrev
 - Innen utdanningsprogrammet salg, service og reiseliv:
 - Reiseliv
 - Salg
 - Innen utdanningsprogrammet naturbruk:
 - Agronom
 - Gartner
- Generell studiekompetanse "kombinert med realkompetanse"

Dere viser videre til forskrift om opptak ved Fagskulen Vestland.

Vurdering

Vi legger til grunn at dere med "generell studiekompetanse kombinert med realkompetanse" mener søkere med generell studiekompetanse, samt søkere som har fullført videregående opplæring, men i

et annet utdanningsprogram enn det som er det formelle opptakskravet, jf. forskrift om opptak ved Fagskolen Vestland § 3-3 fjerde ledd bokstav a.

Vår vurdering er at fagbrevene, og generell studiekompetanse, er relevante å bygge fagskoleutdanningen på. Fagskolen har også sikret at søkere med tilsvarende kompetanse kan tas opp til utdanningen på bakgrunn av realkompetanse, jf. forskrift om opptak ved Fagskolen Vestland § 3-3 fjerde ledd.

Samlet sett viser dette at kravet er oppfylt.

2.7 Politiattest

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleloven § 27 første og andre avsnitt

"I utdanninger der studenter kan komme i kontakt med mindreårige som del av klinisk undervisning eller praksisstudier, skal fagskolen kreve at studentene skal legge frem politiattest som omtalt i politiregisterloven § 39 første ledd. Fagskolen kan kreve politiattest ved opptak eller underveis i slike utdanninger. Hvis det er gitt særlige regler om politiattest for bestemte typer arbeid, gjelder disse reglene tilsvarende for studenter som deltar i praksisstudier eller klinisk undervisning."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.8 Skikkethetsvurdering

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

Krav fra regelverket

Fra fagskoleforskriften § 27 første og andre avsnitt

"Skikkethetsvurdering skal foregå ved alle utdanninger der studenten kan utgjøre en fare, jf. § 26. [...] Ved akkreditering av fagskoleutdanning skal det vurderes om fagskolen skal foreta skikkethetsvurderinger for den aktuelle fagskoleutdanningen."

Fra fagskoleforskriften § 26

"En skikkethetsvurdering skal avdekke om studenten har de nødvendige forutsetningene for å kunne utøve yrket. En student som i utdanningen eller i fremtidig yrkesutøvelse kan utgjøre fare for liv, fysisk og/eller psykisk helse, rettigheter og sikkerhet til barn, unge eller voksne i sårbare situasjoner, er ikke skikket for yrket."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.9 Fagmiljø

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.9.1 Fagmiljø – kravene dere selv har fastsatt

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt

"Fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning"

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet". Det følger av fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt at fagskolen skal fastsette egne krav til fagmiljøets størrelse, kompetanse og sammensetning. Fagskolen må fastsette egne fagspesifikke krav til hvilket fagmiljø den enkelte utdanning skal ha. Dette gjelder også krav til rollene som faglig og utdanningsfaglig ansvarlig. De kravene fagskolen selv fastsetter, må oppfylle kravet i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt, jf. kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt». Det betyr at kravene må sikre at fagmiljøets størrelse og kompetanse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. Kravene må også sikre at det i fagmiljøet finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Fagskolen må stille krav til utdanning for faglig ansvarlig som er relevant for utdanningens innhold og egenart. Videre må fagskolen stille krav til utdanningsfaglig utdanning for utdanningsfaglig ansvarlig. Vi viser for øvrig til utdypingen av disse kravene til fagmiljøet under kapittelet «Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt».

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravene dere stiller til den faglig ansvarlige er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til den utdanningsfaglig ansvarlige er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til fagmiljøets kompetanse og sammensetning er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Kravene dere stiller til fagmiljøets størrelse er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.

Dere må sende dokumentasjon til NOKUT på at dere har oppfylt følgende krav:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 tredje avsnitt
Faglig ansvarlig
-Dere må angi konkret hvilke fagområder som er relevante for utdanningen til den faglig ansvarlige, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

- Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk kompetanse for den utdanningsfaglig ansvarlige, og sørge for at det stilles krav om utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

- Dere må spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger for fagmiljøet
- Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger.
- Dere må stille krav om at fagmiljøet må ha oppdatert yrkeserfaring, herunder hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Vi viser til vedlegget "NPU Kravspesifikasjon fagmiljø oppdatert februar 23.pdf".

Vurdering

Faglig ansvarlig

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til faglig ansvarlig ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om at faglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere må imidlertid angi konkret hvilke fagområder dere sikter til, og helst gi eksempler på relevante utdanninger innenfor disse fagområdene.

Utdanningsfaglig ansvarlig

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til utdanningsfaglig ansvarlig ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha bachelornivå innen relevant fagområde, "pedagogisk kompetanse" og minst tre års relevant yrkeserfaring. Vi vurderer at kravet om "pedagogisk kompetanse" ikke oppfyller vilkåret om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha utdanningsfaglig utdanning. Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning, for eksempel lektorutdanning eller yrkesfaglærerutdanning. Fagskoleutdanning er utdanning for voksne, og vi forutsetter derfor at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Dere må utdype og konkretisere kravet til pedagogisk utdanning.

Fagmiljøets kompetanse og sammensetning

Fagmiljøets utdanning

Vi vurderer at de kravene dere har stilt til fagmiljøets utdanning ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere oppgir at faglærere skal ha utdanning innen fagområder som er aktuelle for emnet det skal undervises i, gjerne på bachelornivå. Dere oppgir at dere også kan godkjenne utdanning på fagskolenivå og minst fem års relevant yrkeserfaring. Under kompetansebehov til de enkelte emnene har dere stilt krav til bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre år relevant yrkeserfaring for alle tre emnene. Faglig ansvarlig skal ha bachelor innen relevant fagområde. Dette sikrer at det er minst én person i fagmiljøet som har relevant utdanning på minst fagskolenivå. Dere må imidlertid spesifisere fagfeltet eller gi eksempler på relevante utdanninger.

Fagmiljøets yrkeserfaring

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets yrkeserfaring ikke er i tråd med kravene i regelverket. Dere stiller krav om minst tre års relevant yrkeserfaring. Dere har ikke angitt hvor ny yrkeserfaringen må være for at den skal være oppdatert (for eksempel ikke eldre enn tre eller fem år). Hva som regnes som oppdatert yrkeserfaring vil variere ut fra det aktuelle yrkesfeltet, men dere må angi hva som gjelder for denne konkrete utdanningen. Dere må videre beskrive hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen.

Fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets utdanningsfaglige kompetanse ikke er i tråd med regelverket. Dere stiller krav om at utdanningsfaglig ansvarlig skal ha "pedagogisk kompetanse", men hva slags kompetanse dette skal være er ikke konkretisert nærmere. Dere stiller ikke krav om pedagogisk kompetanse for faglærerne. Kravene må sikre at det i fagmiljøet finnes personer med utdanningsfaglig kompetanse. Dere må stille krav om at den utdanningsfaglig ansvarlige har utdanningsfaglig utdanning, altså pedagogisk utdanning. Den utdanningsfaglige utdanningen må

være rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Når dere har stilt krav om utdanningsfaglig utdanning hos den utdanningsfaglig ansvarlige, vil dere også oppfylle kravet om utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøet.

Utdanningens innhold og egenart

Dere må stille krav om at det er personer i fagmiljøet som har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger, siden dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene.

Størrelse

Vi vurderer at kravene dere har stilt til fagmiljøets størrelse er i tråd med regelverket. Dere skriver i kravspesifikasjonen til fagmiljøet at det legges opp til en lærertetthet på ett årsverk for en utdanning på 30 studiepoeng. I søknadsskjemaet oppgir dere at det vil være en heltidsekvivalent av 12 studenter når utdanningen er i full drift. Vi vurderer at dette er en størrelse som er tilpasset utdanningens innhold og egenart og antall studenter på en tilfredsstillende måte.

Samlet sett vurderer vi at kravet ikke er oppfylt når det gjelder faglig ansvarlig, utdanningsfaglig ansvarlig og fagmiljøets kompetanse og sammensetning. Kravet er oppfylt for utdanningens størrelse.

2.9.2 Fagmiljø – de som er ansatt eller planlagt ansatt

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt

"Fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart. I fagmiljøet skal det finnes personer med utdanning minst på fagskolenivå, utdanningsfaglig kompetanse og oppdatert yrkeserfaring. Utdanningen skal ha en a. faglig ansvarlig som har ansvar for utviklingen og gjennomføringen av utdanningen. Den faglig ansvarlige skal ha utdanning som er relevant for utdanningens innhold og egenart, og være ansatt i minst 50 prosent stilling ved fagskolen. b. utdanningsfaglig ansvarlig med utdanningsfaglig utdanning som har ansvar for å legge til rette for studentenes læring."

Fagmiljø er definert i fagskoletilsynsforskriften § 1-2 bokstav a som "de som regelmessig og direkte bidrar til å gjennomføre, organisere eller utvikle utdanningen eller fagområdet". Fagmiljøet kan bestå av fast ansatte, midlertidige ansatte og timelærere, og de ansatte kan være i heltids- eller deltidsstillinger. Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt første setning beskriver et overordnet krav om at fagmiljøets størrelse og kompetanse skal stå i forhold til utdanningens innhold og egenart og til hvor mange studenter som til enhver tid tar utdanningen. Det er ikke stilt noen absolutte krav til hvor mange personer som må være del av fagmiljøet. Det sentrale er at fagmiljøet må bestå av nok

personer til at det er mulig å gjennomføre alle aktivitetene knyttet til planlegging, undervisning, tilbakemelding, vurdering og liknende. Hvor mange personer som trengs, vil i stor grad avhenge av hvor mange studenter som tar utdanningen. Fagmiljøets størrelse bør også være robust nok til å tåle endringer som for eksempel uventet fravær. Det stilles konkrete krav til hva slags kompetanse personer i fagmiljøet skal ha. Kompetansekravene gjelder for det samlede fagmiljøet. Hvilken kompetanse som skal finnes i et konkret fagmiljø, krever en konkret vurdering av blant annet den enkelte utdanningens faginnhold og undervisningsform. Fagmiljøet må ha rett faglig kompetanse til å kunne gjennomføre opplæring og vurdering i tråd med studieplanen. Utdanningsformen vil kunne påvirke hvilken kompetanse som er nødvendig i fagmiljøet. Også sammensetningen av studentene, og studentenes startkompetanse, vil kunne påvirke hva som kreves av fagmiljøet. I tillegg til det overordnede kravet, er det også et krav i bestemmelsens første avsnitt andre setning om at det finnes noen i fagmiljøet med relevant utdanning minst på fagskolenivå, relevant utdanningsfaglig kompetanse, jf. § 1-2 bokstav b, og oppdatert relevant yrkeserfaring. Disse kravene er relative og må stå i forhold til utdanningens type og målgruppe. Utdanningsfaglig ansvarlig: Kravet i § 2-3 andre avsnitt bokstav b er at den utdanningsfaglige ansvarlige har "utdanningsfaglig utdanning". Med utdanningsfaglig utdanning menes pedagogisk utdanning. Det forutsettes at det trengs utdanningsfaglig utdanning rettet mot læring minst på nivå med videregående opplæring. Kravet er følgelig strengere enn hva som følger av definisjonen av "utdanningsfaglig kompetanse" i fagskoletilsynsforskriften § 1-2. Det er ikke tilstrekkelig med bare utdanningsfaglig kompetanse fra relevant undervisningsarbeid eller lignende. Det er tilstrekkelig at den utdanningsfaglige ansvarlige har en "generell" pedagogisk utdanning, og det kreves derfor ikke at personens utdanning er tilpasset undervisningsformen på den aktuelle utdanningen i form av stedbasert eller nettbasert utdanning. Det er tilstrekkelig at noen i fagmiljøet har kompetanse knyttet til undervisningsformen, jf. fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første avsnitt. Én person kan fylle rollen som utdanningsfaglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å legge til rette for studentenes læring for alle utdanningene. Det kreves ikke at den utdanningsfaglig ansvarlige har undervisningsoppgaver i utdanningene hen er ansvarlig for, men det vil som regel være en fordel for fagskolen. Faglig ansvarlig: Det stilles krav til at utdanningens faglig ansvarlige skal ha en utdanning som er relevant for den aktuelle fagskoleutdanningen. Den som er ansatt i stillingen må både oppfylle kravet fagskolen har satt i kravspesifikasjonen og kravene i fagskoletilsynsforskriften § 2-3 andre avsnitt bokstav a. Personen som har rollen som faglig ansvarlig skal være ansatt ved fagskolen i minst 50 prosent stilling på søknadstidspunktet. Dette er begrunnet i at fagskolens styre og ledelse skal ha arbeidsrettslig styring over den faglig ansvarlige. Den faglig ansvarlige må ha kompetanse til å hente inn og kvalitetssikre bidrag fra fagmiljøet og/eller samarbeidsaktørene, slik at hen kan sikre at utdanningen utvikles og gjennomføres på en måte som er egnet til at studentene kan oppnå læringsutbyttet. Én person kan fylle rollen som faglig ansvarlig for flere utdanninger. Det krever imidlertid at hen har tilstrekkelig kapasitet til å utføre oppgavene og ivareta ansvaret som følger med rollen for alle utdanningene.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Fagmiljøets kompetanse og sammensetning er ikke i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den faglig ansvarliges ansettelsesforhold er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den faglig ansvarliges utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Den utdanningsfaglig ansvarliges utdanning er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.
- Fagmiljøets størrelse er i samsvar med kravet i fagskoletilsynsforskriften.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-3 første og andre avsnitt
- Dere må sørge for at det er personer i fagmiljøet med nettpedagogisk kompetanse

Gjengivelse fra dokumentasjonen

Det vises til dokumentet "skjemafagmiljøpommelier.pdf", hvor dere gir følgende oversikt over fagmiljøet:

Fagmiljøets kompetanse

- Lærer i *Pomologi og produksjon* (ikke tilsatt på søknadstidspunktet): Fagbrev som vindyrker, fagtekniker i vindyrking og ønologi, bachelor of science i vindyrking og ønologi. Vedkommende har jobbet i Neustadt (ikke nærmere spesifisert) som assistent og som forskningsingeniør for ønologi i fire år, har vært leder for en forsøksvingård i fire år, og har jobbet ved Åkre gård i to år.
- Lærer i *Pommelieren 1 og 2* (ikke tilsatt på søknadstidspunktet): Bachelor innen relevant fagområde (pommelier fra utlandet eller sommelier), og minst tre års relevant yrkeserfaring.

Faglig ansvarlig

I oversikten over fagmiljø fremgår det at faglig ansvarlig, som også skal være lærer, har bachelor i historie og kulturfag, master i gastronomisk vitenskap og master i applied ethics. Vedkommende har jobbet som restauranteier i seks år, har yrkeserfaring fra restaurantbransjen siden 2008, har vært ansatt ved "F&B The Fjords" i ett år, og har jobbet ved Fagskolen Vestland siden 2019. Dere skriver i søknaden at vedkommende har en stillingsprosent på 100 ved fagskolen.

Utdanningsfaglig ansvarlig

I oversikten over fagmiljø fremgår det at utdanningsfaglig ansvarlig, som også skal være utdanningsleder, har master i plantevitenskap, og praktisk pedagogisk utdanning. Hun har yrkeserfaring fra videregående skole i 19 år, fra voksenopplæring i to år, fra delstilling på fagskole i tretten år og full stilling i fire år, og som avdelingsleder i tre år.

Vurdering

Fagmiljøets kompetanse

Vår vurdering er at fagmiljøets størrelse står i forhold til antallet studenter og utdanningens innhold og egenart.

Det er ikke konkretisert hva yrkeserfaringen fra Åkre gård, Neustadt eller F&B The Fjords innebærer, men vi legger til grunn at yrkeserfaringen fra Åkre gård innebærer produksjon av eplemost/sider, og at yrkeserfaringen fra F&B The Fjords innebærer bar-/restauranterfaring. Vi vurderer derfor at kompetansen hos fagmiljøet er relevant og tilstrekkelig for utdanningen.

Dere har sikret utdanningsfaglig kompetanse hos den utdanningsfaglig ansvarlige. Alle ansatte har utdanning på minst fagskolenivå. Fagmiljøet har relevant oppdatert yrkeserfaring.

Det fremgår imidlertid ikke at noen i fagmiljøet har nettpedagogisk kompetanse eller bred erfaring med nettbaserte utdanninger. Ettersom dere skal ha nettbasert undervisning mellom de fysiske samlingene, må denne kompetansen være på plass for at fagmiljøets kompetanse skal stå i forhold til utdanningens egenart.

Faglig ansvarlig og utdanningsfaglig ansvarlig

Vi vurderer at personen som er tiltenkt rollen som faglig ansvarlig har de nødvendige kvalifikasjonene til utdanningen. Dere skriver at vedkommende har en stillingsprosent på 100 ved fagskolen. Vedkommende oppfyller dermed kravet om at faglig ansvarlig må være ansatt i minst 50 prosent stilling. Vedkommende som er tiltenkt rollen som utdanningsfaglig ansvarlig, har utdanningsfaglig utdanning (praktisk pedagogisk utdanning) og har de nødvendige kvalifikasjonene for å oppfylle de kompetansekravene dere stiller.

Samlet viser dette at kravet ikke er oppfylt.

2.10 Sensorer og praksisveiledere

For hvert delkapittel oppgir vi hvilke krav vi har vurdert dokumentasjonen opp mot.

2.10.1 Praksisveiledernes kompetanse

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-4

"Eksterne praksisveiledere skal ha kompetanse til å veilede og vurdere studentene i praksis."

Konklusjon

Kravet er ikke aktuelt for denne utdanningen.

2.10.2 Sensorenes kompetanse

Krav fra regelverket

Fra fagskoletilsynsforskriften § 2-5

"Sensorene skal ha kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen."

Sensorene skal ha en kompetanse som gjør det mulig å vurdere hvorvidt studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen. Studentenes kunnskap, ferdigheter og kompetanse må bli prøvd på en upartisk og faglig betryggende måte, og vurderingen skal sikre det faglige nivået ved den aktuelle utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt. Det er ikke et krav at sensorene må være eksterne, men fagskoleloven krever enten en ekstern evaluering av vurderingen eller vurderingsordningene, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste setning. Hvilken kompetanse sensorene skal ha må vurderes opp mot de oppgavene sensoren skal ha. Det betyr at det kan være forskjell på om sensuren gjelder et enkeltemne eller utdanningen som helhet. For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Konklusjon

NOKUTs konklusjon er:

- Kravet er ikke oppfylt.

Dere må oppfylle følgende krav, men dere trenger ikke sende NOKUT dokumentasjon på disse endringene:

- Fagskoletilsynsforskriften § 2-5
Dere må sørge for at sensorene har nødvendig kompetanse til å vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Gjengivelse fra dokumentasjonen

I søknaden skrev dere at utdanningen har standpunktvurdering som avsluttende vurdering. Dere ble spurt om tilleggsinformasjon av NOKUT i e-post av 20. januar. I e-post av 8. februar sendte dere inn utfyllende informasjon om sensorer og avsluttende vurdering.

Dere har oppgitt at det er faglærere som er ansvarlig for avsluttende vurdering. Dere har skrevet at faglig ansvarlig skal ta ansvar for kvalitetssikring av vurderingsordningen og sikre prosessen for en upartisk vurdering av studentene. I emner med flere faglærere blir dette ivaretatt gjennom en samlet vurdering av læringsutbyttebeskrivelsene med flere faglærere. I emner der det er få faglærere skal faglig ansvarlig sikre upartisk vurdering med bruk av flere i fagmiljøet. Faglig ansvarlig kan bruke faglig råd for ekstern kvalitetssikring av vurderingsordningen og ved behov hente inn faglig kompetanse.

Vurdering

For å kunne vurdere om studentene har oppnådd læringsutbyttet må sensorene ha god kjennskap til læringsutbyttebeskrivelsene. Sensoren må videre ha oppdatert fagkunnskap, og kunnskap og kompetanse om yrkesfeltet tilpasset det sensoroppdraget hen skal utføre.

Vi viser til vurderingen vår under "Fagmiljø - kravene dere selv har fastsatt". Dere oppgir at faglærere skal ha utdanning innen fagområder som er aktuelle for emnet det skal undervises i, gjerne på bachelornivå. Dere oppgir at dere også kan godkjenne utdanning på fagskolenivå og minst fem års relevant yrkeserfaring. Under kompetansebehov til de enkelte emnene har dere stilt krav til bachelornivå innen relevant fagområde og minst tre år relevant yrkeserfaring for alle tre emnene. Dere har ikke spesifisert fagfeltet eller gitt eksempler på relevante utdanninger, og dere har ikke beskrevet hva som utgjør relevant yrkespraksis for den enkelte utdanningen.

Vi forstår redegjørelsen slik at dere ikke skal ha eksterne sensorer for utdanningen, men at dere skal benytte faglærerne som sensorer som fastsetter karakteren for emnene. Ettersom dere ikke har spesifisert fagfeltet eller gitt eksempler på relevante utdanninger for faglærerne, og dere ikke har beskrevet hva som utgjør relevant yrkespraksis for utdanningen, vurderer vi at vi ikke har nok informasjon til å vurdere om faglærerne vil ha nødvendig kompetanse til å vurdere om studenten har oppnådd læringsutbyttet for emnet eller utdanningen.

Merknad

Når dere ikke har eksterne sensorer, må dere i stedet ha en ekstern vurdering av vurderingsordningen for utdanningen, jf. fagskoleloven § 21 første avsnitt siste setning. En slik

vurdering kan være ekstern deltakelse ved oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier, ekstern stikkprøvekontroll av vurderinger foretatt av intern sensor, ekstern sensur av bestemte deler av vurderingene som regnes inn i endelig karakter eller ekstern sensur av større praktiske og/eller skriftlige arbeider som prosjekter og porteføljer. Dette går fram av Kunnskapsdepartementets merknader til fagskoleloven § 21 i Stortingsproposisjon 47 L (2017–2018). Dere må også benytte ekstern sensor ved eventuell klage på emnekarakteren dersom grunnlaget for karakteren er dokumenterbart, jf. fagskoleloven § 21 fjerde ledd.

Vedlegg: Sakkyndige

NOKUT skal vurdere om søknaden oppfyller kravene til akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoleloven med forskrifter.

NOKUT oppnevner sakkyndige som skal vurdere kravene i samarbeid med NOKUTs saksbehandlere, og har stilt krav til de sakkyndiges kompetanse, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 første og andre avsnitt.

Til vurderingen av denne søknaden har NOKUT oppnevnt et sakkyndig panel med disse medlemmene:

Ingrid Marie Aarre

Aarre er faglært blomsterdekoratør og har en høyere fagskolegrad i botanisk design og ledelse fra Norges grønne fagskole - VEA (2021). Som fagskolestudent var hun studentrepresentant og ble valgt som leder i studentforum begge årene. Hun var også studentrepresentant i fagskolestyret i samme periode. Som del av styrevervet og som studentforumleder har hun jobbet tett med kvalitetsarbeidet ved fagskolen. Hun har også lest mange studieplaner i forbindelse med fagskolens arbeid med akkreditering på egen fullmakt. Hun har også vært sekretær for fagutvalg for kunsthistorie ved UiO. Fra 2021 er Aarre hovedstyremedlem i Organisasjonen for norske fagskolestudenter (ONF). Aarres ivaretar kravet om studentrepresentasjon i komiteen. Hun har tidligere vært sakkyndig for NOKUT.

Olga Gjerald

Gjerald er førsteamanuensis i serviceledelse ved Norsk hotellhøgskole, UiS. Hun avla sin ph.d. ved UiS i 2010 med avhandlingen «Basic assumptions of service employees: Influence on employee job outcomes». Gjerald har mastergrad i reiseliv fra Høgskolen i Finnmark, samt årsstudium i markedsføring fra Høgskolen i Harstad, i tillegg til en høyere utdanning innen pedagogikk og språkvitenskap fra Murmansk. Før Gjerald gikk over til academia, arbeidet hun i reise og hotellbransjen i en årrekke, som vert, guide, tolk, prosjektkoordinator og salgs- og markedsansvarlig. Olga har bred erfaring med prosjektledelse gjennom deltakelse i ulike forskningsprosjekter samt sin rolle som studieprogramleder ved NHS. Gjerald har tidligere vært involvert i vurdering av diverse fagskoletilbud fra flere ulike fagskoler, for NOKUT.

Thomas Digervold

Digervold er utdannet øl-sommelier og var en av landets første sider sommelierer. Han har jobbet i mat-, drikke- og arrangørbransjen de siste 20 årene. Thomas har blant annet laget tv program for Matkanalen, startet Hardanger Internasjonale Siderfestival og gir i 2023 ut den første norske

siderguiden. Han har erfaring fra bardrift, tilbereding av øl og cocktails og de siste årene med fokus på sider, kjenner han de fleste sider av bransjen.

Randi Frellumstad

Lektor og fagleder Frellumstad er utdannet siviløkonom fra Handelshøyskolen BI, cand. philol. fra UiO og har praktisk-pedagogisk utdanning fra Høyskolen i Buskerud. Hun har jobbet som økonomisjef i Tjøme kommune fra 1988 og på Sogn videregående skole fra 1991 til 1994. Hun har jobbet 13 år som lektor på Norges Toppidrettsgymnas på Geilo, der det gis et tilrettelagt tilbud om videregående opplæring kombinert med toppidrettssatsing. Frellumstad har siden 2021 jobbet som lektor og fagleder ved fagskolen i Viken, studiested Geilo, og har ansvar for reiselivsfagene. Emnene det undervises i finnes i liten grad på tilsvarende nivå noe annet sted, og det har blitt utviklet nye fagtilbud i perioden. Det arbeides dermed kontinuerlig så vel med revisjon av eksisterende studieplaner, som med utvikling av nye.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet, jf. forvaltningsloven § 6. De sakkyndige har erklært at de er habile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige, jf. fagskoletilsynsforskriften § 5-3 fjerde avsnitt.

DRAMMENSVEIEN 288 | POSTBOKS 578,1327 LYSAKER | T: 21 02 18 00 | NOKUT.NO